

Обставини, що підлягають доведенню під час встановлення локального предмета доказування у кримінальних провадженнях, відкритих за ознаками колабораційної діяльності в ідеологічній та культурно-освітній сферах

Федір Ріпа

аспірант, Донецький державний університет внутрішніх справ
Міністерства внутрішніх справ України, м. Кропивницький, Україна,
e-mail: fdrrp@icloud.com

Підозра в колабораційній діяльності в ідеологічній та культурно-освітній сферах передбачає наявність доказів, які об'єктивно зв'язують підозрюваного з певним злочином, і вони не мають бути достатніми, щоб забезпечити засудження, але мають бути достатніми, що виправдати подальше розслідування або висунення звинувачення.

Ключові слова: тимчасово-окуповані території; окупаційні адміністрації; колабораційна діяльність в ідеологічній та культурно-освітній сферах; досудове розслідування; доказування; криміналістична методика; протоколи.

Circumstances to be Proven when Establishing a Local Subject of Evidence in Criminal Proceedings Opened on the Grounds of Collaborative Activity in the Ideological and Cultural and Educational Spheres

Fedir Ripa

Suspicion of collaboration in the ideological and cultural and educational spheres presupposes the existence of evidence that objectively links the suspect to a specific crime, and it does not have to be sufficient to secure a conviction, but it must be sufficient to justify further investigation or the filing of charges.

Keywords: temporarily occupied territories; occupation administrations; collaborative activities in the ideological and cultural and educational spheres; pre-trial investigation; evidence; forensic methodology; protocols.

Представники спецслужб країни-агресора із самого початку повномасштабного вторгнення російських військ на територію України продовжують схилити представників освіти, культури тощо до конфіденційного співробітництва, колаборації з окупаційними адміністраціями. На тимчасово окупованих територіях працівники установ і закладів освіти, культури, які

перейшли на бік ворога, задіяні окупаційними адміністраціями для проведення діяльності, спрямованої на знищення української культурної, мовної, освітньої та іншої самоідентичності, насадження адміністративної моделі стандартизації й сертифікації діяльності тимчасово окупованих територій Автономної республіки Крим, Луганської, Запорізької, Херсонської та

Донецької областей України. Зазначена кримінально-протиправна поведінка є однією з форм колабораційної діяльності, відповідальність за яку передбачена ч. 1, 3, 6 ст. 111-1 Кримінального кодексу України [1].

Під час досудового розслідування та судового провадження виникає необхідність ухвалювати рішення, не пов'язані з вирішенням справи по суті, наприклад:

- рішення про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;
- рішення за наслідками розгляду слідчим суддею скарг на рішення, дії або бездіяльність слідчого та прокурора тощо;
- розгляд клопотань про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
- рішення про проведення спеціального досудового розслідування.

Такі обставини — *локальний предмет доказування* [2, с. 342—343].

Проведеним вибірковим контент-аналізом судової практики встановлено, що в кримінальних провадженнях, відкритих за ознаками колабораційної діяльності в ідеологічній та культурно-освітній сферах, обставини, що підлягають доведенню під час визначення локального предмета доказування мають підтверджуватися такими матеріалами, урахованими судом:

- протоколами допитів свідків, які підтверджували факт скоєння кримінального правопорушення підозрюваним;

- протоколами пред'явлення для впізнання із зазначеними свідками, які впізнавали підозрюваних;
- протоколами оглядів (зокрема, мережі «Інтернет»), якими підтверджувалися факти скоєння злочинів підозрюваними, що обіймали відповідні посади;
- висновками судово-портретних експертиз;
- іншими матеріалами кримінального провадження.

З метою доведеності наявності ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 Кримінального процесуального кодексу України (далі — *КПК України*) [3], а саме ризик переховуватись від органів досудового розслідування та/або суду, визначали такі обставини:

- неприбуття на виклик до прокурора шість разів, зокрема тричі в статусі підозрюваного, та неповідомлення слідчому та прокурору про причини та неможливість прибуття на виклик, що свідчить про те, що підозрюваний на час розгляду клопотання вже переховується від органу досудового розслідування;
- спосіб учинення злочину (умисно, під час дії режиму воєнного стану, що має негативні наслідки для всієї територіальної громади та України загалом; перебування на тимчасово окупованій території України; співпраця з окупаційною адміністрацією).

Водночас, відповідно до ч. 5 ст. 9 КПК України [3], кримінальне процесуальне законодавство України застосовують з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Перелік джерел посилання

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
2. Кримінальний процес України : підручник / С. В. Ківалов, М. С. Цуцкірідзе, Ю. П. Аленін та ін. Одеса, 2023.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 15.09.2025).